

førelse indtræder der et helt skævt Forhold; de opdrages i et Hjem, hvor der paa Grundlag af den fideikommissariske Formue er Rigdom og Overflod. Men da de ikke skal deltage i Arven, som er baandlagt, bliver deres Liv fattigt, naar deres Forældre er døde. Den hele Ordning er saaledes for disse Familier under moderne Forhold højst uheldig; og Illusionen om, at de yngre Børn altid kan faa noget af Fideikommisbesidderen, brister meget tidt.

Derfor er det i Sandhed et Gode baade for Samfundet og for de Familier, som besidder fideikommissariske Formuer, at dette Baand løses, og derfor ser man ogsaa, at det fra alle Sider hævdes, at der nu ogsaa mellem Fideikommisbesidderne er Forstaaelse af, at det er rigtigt, at dette Baand løses.

I Modsætning til dette uheldige Privilegium af fideikommissarisk Art for Len og Stamhuse har det været en gammel og god Grundsætning i dansk Landboret, at man ikke maatte hverken nedlægge eller sammenlægge middelstore Ejendomme, at de egentlige Gaardmandsbrug i Danmark hverken maatte sammenlægges til Opretelse af en større Ejendom eller den enkelte Ejendom udstykkes saa meget, at det egentlige Gaardbrug forsvandt. Der skulde altid holdes oppe en Hovedparcel, som havde et egentligt Gaardbrugs Størrelse. Dette har bevaret og lige til Nutiden sikret os et selvstændigt Landbrug af Middelstørrelse, som sikkert har været af den allerstørste samfundsmæssige Værdi for Landet. Jeg tror imidlertid, at Nutiden med dens mere intense Landbrug tillader, at man opretter noget mindre Brug end det egentlige Gaardmandsbrug. Helst skulde de dog være større end de Statshusmandsbrug, man hidtil har oprettet, de har vist været lovlig smaa.

Med dette for Øje skal jeg udtale, at disse Lovforslag er fremførte, for at vi skulde kunne faa saadanne Huse, i hvilke en Familie vil kunne føre et tilfreds Liv, idet den selv høster det fulde Udbytte af sit eget Arbejde, et Arbejde, som enten kan lægges paa Jorden alene, hvis man ikke kan faa andet Arbejde ved Siden af — saa maatte man ind paa en meget intensiv Dyrkelse af disse Lodder —, eller som, hvis Forholdene igen udvikler sig heldigt for det danske Landbrug, ved at vi kan faa tilført baade Foder- og Gødningsstoffer ude fra, kan lægges helt i landbrugsindustriell Form, saaledes som man i Husmandsbruget allerede var kommet ind paa før Krigen.

Jeg skal i denne Forbindelse ikke lade mig friste ind paa de vidtsvævende Betragtninger, som det ærede Medlem fra Randers (Harboe) anstillede om, hvordan Fremtiden vil forme sig. Jeg tror ikke, at det ærede Medlem kan se igennem disse Forhold og ud i Fremtiden, der i høj Grad er hyllet i Taage. Hvis det ærede Medlem kan det, er han sikkert den eneste, der kan det; men det vil neppe være ham muligt at overbevise mange om, at han har denne Seergave, saa jeg skal ikke indlade mig paa en Diskussion om saadanne hypotetiske Ting, men skal kun sige, at saadanne ikke alt for smaa Jordbrug sikkert vilde være en Lykke for Landet.

Jeg skal dernæst — uagtet det ikke er Lovforslag, jeg har fremsat — tillade mig at gøre en ganske enkelt Bemærkning til, hvad der er sagt til Forslag til Lov om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i offentligt Eje, fordi det i saa høj Grad ligger bag ved det hele. Jeg vil derom sige til det ærede Medlem fra Ribe (Brorsen), som var imod de periodiske Vurderinger, at disse periodiske Vurderingers Formaal er at tilvejebringe en saadan Tilstand, at Samfundet faar sit, og at Husmanden faar sit, d. v. s., at Samfundet faar en Rente, der svarer til den paagældende Jords Værdi som Landbrugsjord, og at vedkommende Husmand faar det fulde Udbytte af det Arbejde, han lægger paa Jordlodden. Det er det, vi skal naa til, og det maa der nogle periodiske Vurderinger til. Hvor skarp en Modstander det ærede Medlem fra Ribe er deraf, forstod jeg for øvrigt ikke rigtig. Det ærede Medlem sagde, at han kunde gaa med til to Vurderinger i det kommende Tiaar; det var altsaa en Vurdering hvert femte Aar. Hvis nu det ærede Medlem havde motiveret det saaledes: for Tiden er der en Højkonjunktur, under hvilken den vedkommende Husmand kommer til at overtage Jorden; denne abnorme Højkonjunktur kan han ikke svare til i de kommende Tider! Saa kunde det altsaa have været et forbigaaende Fænomen, at han vilde gaa med til to Vurderinger i Løbet af 10 Aar. Men saaledes motiverede det ærede Medlem det ikke — efter min Mening med Rette —, for vi skal ikke her vurdere Jord efter Højkonjunktur, men efter dens Beskaffenhed og Ydeevne. Det ærede Medlem brugte heller ikke denne Motivering, og saa ved jeg ikke, hvorfor det ærede Medlem kun vilde være med til to Vurderinger. Det ærede Medlem vilde, forstod jeg, dog ogsaa være med til, at Ejendomme blev vurderet igen ved hvert Ejerskifte. Det betragter